

[Harald Nielsen.]

opnås et kredsmandat, og det har gyldighed, hvadenten man bruger den af de radikale foreslåede regel, eller man holder sig til de i valgloven af i dag fastsatte bestemmelser.

Det ærede medlem hr. Steen sagde endvidere i sin fremsættelsestale, at de radikale fandt de gamle regler mere rimelige end de nye. Ja, det vil altid være en skønssag, hvad man finder mere eller mindre rimeligt. Det er ikke sikkert, at f. eks. en vælger, der har stemt på dansk samling, finder det rimeligt, at hans parti i 1947, da de af det ærede medlem hr. Steen foreslåede regler var gældende, med et stemmetal på 24 724 stemmer ikke kunne få en eneste mand valgt, og jeg tænker mig, at når om et øjeblik retsforbundets ordfører taler, så vil det ærede medlem hr. Steen få at vide, at retsforbundet ingeniunde finder det radikale forslag rimeligt. Noget sådant er og bliver altid en skønssag.

At venstre har fundet det rimeligt at skærpe betingelserne en smule, kan ikke forbyse nogen, for vi har helt fra første færd været på vagt overfor forholdstalsvalgmandens alvorlige skyggeside, som efter min opfattelse er den, at den i virkeligheden på kunstig vis beforder en opdeling af folketinget i stedse flere partier, således at vi, hvis vi ikke slækker en lille smule på kravet om den 100 pct.s retfærdighed i mandatfordelingen, meget let en skønne dag står i fare for at komme til at stå med et så partispillettet folketing, at dette ikke er i stand til at arbejde og træffe de fornødne beslutninger på tilfredsstillende måde. Stærkt partispilte rigsdage er efter min anskuelse ikke af det gode og i det lange løb ej heller folkestyret tjenligt. Derfor synes jeg, der er god mening i den betragtning, at en politisk anskuelse skal have en vis styrke i befolkningen, inden den kan gøre krav på at få del i tillægsmandaterne, og jeg synes ikke, den grænse, valgloven sætter, er urimelig, og jeg kan slet ikke anerkende, at den skulle hindre nye bevægelser med virkelig livskraft og fremtid i sig i at vinde fodfæste i folketinget.

Den opfattelse, vi her gør gældende, er vi da heller ikke ene om. Jeg så i „Politiken“s søndagsnummer et interview med dr. jur. Sven Clausen, hvem ingen vel vil bestride er en ven af folkestyret og også

en kyndig vurderer af dets vilkår; han siger heri — jeg beder om formandens tilladelse til et citat —:

„Det har vist sig, at en af farerne, der truer folkestyret, er de mange små partidannelser. Jeg indrømmer, at jeg ikke rigtig formår at deltage i forargelsen over, at et parti skal have samlet en vis styrke, inden det tilstedes adgang til folkerepræsentationen.“

Ja, det var altså dr. jur. Sven Clausens vurdering, og den er jo mere rolig og mere nøgtern og jeg synes også mere rigtig end den, det ærede medlem hr. Steen for et øjeblik siden gav udtryk for i sin tale. Den spærregel, der nu er opstillet, er jo ikke noget at regne imod den, der bestod i en fjernere fortid, da vi havde flertalsvalg i enkeltmandskredse; da var det mange gange vanskeligere for et nyt parti at opnå repræsentation i tinget. Dog lod det sig gøre dengang, det har vi eksempler på, men det er dog langt lettere med de meget lempeligere vilkår, der gælder nu.

Nok herom. Det, der skiller os fra de radikale i denne sag, er altså et forskelligt skøn over, hvor det er rimeligt at trække grænsen for partiernes adgang til at komme med i tillægsmandaternes fordeling. At der skal være en grænse, synes vi jo at være enige om. Jeg har naturligvis heller ikke noget imod, at vi drøfter sagen videre i et udvalg, hvis det ønskes, men jeg vil dog for at forebygge enhver misforståelse sige, at venstre ikke er indstillet på at skride til en revision af valgloven nu.

Vi har, som det allerede er sagt, været det hele igennem, først i forfatningskommissionens underudvalg, dernæst i valglovskommissionen og sidst ved forhandlingerne her i tinget i foråret, og det voldte jo adskilligt besvær at nå frem til et resultat. Det vil også fra dette langvarige arbejde være i frisk erindring, at venstre ønskede så mange kredsmandater som muligt og så få tillægsmandater som overhovedet gørligt. For tillægsmandaternes vedkommende er der også andre ulemper end dem, der beskæftiger os her, f. eks. den, at de virker opløsende på det nuværende forhold mellem vælger og tingmand, idet de valgte tillægsmandater som oftest har hovedparten af deres vælgere boende andre steder end der, hvor de er opstillet, ja, mange